I marginalen

Starköl och Eniac.

Av Mr Gay

Professor Sven Ingvar i Lund har begärt entledigande från uppdraget att vara ordförande i stora nykterhetskommittén. Ja ja, det är inte så lätt att vara kommittéordförande, och det är inte så lätt att både föreläsa i Lund för medicinare och sköta en utredning i Stockholm om alkoholen. Man skall vara höviig även mot spritdjävulen, säger prof. Ingvar och visar detta genom att gå sin väg.

Men som en liten avskedspresent till svenska folket ger han på vägen ett halvt löfte om att ölet i fortsättningen kommer att bli bättre. Vi får väl se. Ännu har ingen kommitté bergsäkert infriat en avgången ordförandes löften. Man kan ju hoppas. Men antagligen dröjer det mycket länge innan kommittén har hunnit fram till ölet och säkerligen mycket längre innan riksdagen har gått med på en ny ordning.

En gång i gamla tider sade en riksdagsman i en debatt:

— Pilsnerdrickat spelar i berusningsvseende en ytterst sorglig roll.

Häri instämde från motsatta synpunkter både anhängare och motståndare till det gamla ölet av svensk modell. Vi får se hur det blir med det nya.

△

Nykterhetskommittén har inte drabbats av stora kommittéfrästen. Den får alltså arbetsro för några år framåt. Tillsammans med åtskilliga andra kommitteer kommer den att forska och skriva, forska och skriva under lång tid. Utan att sära de många hederliga kommittéledamöterna på skilda håll, vill man fråga om inte staten kunde skaffa sig ett exemplar av den gigantiska tankemaskin, som hädanefter skall "utöva funktioner liknande dem som hittills ombesörjts av de halvautomatiska delarna av den mänskliga hjärnan".

En sådan maskin får "en viss förmåga av minne, urval och bedömning". Vore detta inte en vinst för en kunglig kommitté? Apparaten kallas "en glorifierad räknesnurra". Skulle inte den glorifierade snurrighéten kunna komma väl till pass åtminstone när turen kommer till diverse socialiseringsutredningar? Enligt uppgift ställer man in vissa förutsättningar genom bekväma rattar. Om en sådan ratt anger graden av förstatligande, en annan graden av pårtyckning på de industriföretag, som står inför avrättning, en tredje utsträckningen av det inflytande, som bör ges majoritetspartiet i form av avlönade styrelseplatser i det socialiserade företaget o. s. v., så borde de 18 000 elektronrören däretter kunna prestera en fullt acceptabel utredning. Med uppenbar tidsvinst!

△

Den nya apparaten heter Eniac. Namnet för tankarna på konjaksmärken och andra farligheter, som professor Ingvar varnar för. Helt utskrivet är maskinens namn "Electronical Numeral Integrator and Computor". Inget konjaksmärke har ett namn så långt och så besvärligt att uttala under en kort svensk vinternatt. Därför får vi stryka idéassociationen med konjaksmärkena och nöja oss med det kommande starkölet. Höviigheten mot spritdjävulen har sina gränser.

Novemberskrock.

November är en molntung och regnig månad, höstens vemodsmättade tid. Bondepraktikan nämner den vintermånad och solen löper då i Skyttens tecken, där den är från den 13 november till den 13 december. I denna månad är det gott att göra svettbad och förtära varm spis. Vädret brukar nämligen vid denna tid vara dystert, disigt och råkallt. Åska i november bådar sträng vinter. Lång och kall vinter kan även förväntas, därest löven vid denna tid ännu sitter kvar på träden eller fären med våld måste drivas in.

Allhelgonadagen, den 1 nov., kallades i norra Dalarna Åskarlarnas lilljul, emedan Älvdalskapianen denna dag kom till Åsen, dels för att predika, dels för att uppbära sin lön in natura, då från varje gård lämnades en fjärding korn. Den 3 nov. äger Hubertusjakten rum, firad till minne av biskop Hubertus i Lüttich, död 627. Han betyktas sedan dess som de heliga jägarnas skyddspatron. St. Mortens afton, den 10, ges kreaturen första gången om hösten grannlo, ty då har kommit en satt i granneh. klar som vin och med söt smak, varav kreaturen trivs och får goda krafter. Många vidskepliga föreställningar går i övrigt knutna till Mårtensgåsen. I vissa trakter drevs sålunda förr korna sista gången för året på bete Mårtensdagen. Herden plägade då av en björkgren eller smal vidja förfärdiga ett s. k. Mårtensspö, vilket ansågs befrämja bokskapens fruktsamhet. Vid hemkomsten med djuren i överlämnade han sedan detta spö till husbonden, vilken gömde det till våren. Det framtogs då kreaturen första gången om året släpptes ut på bete. Om Maria offerdag, den 21, är vädret dimmig blir också vintern våt. Klemens den 23 är första vinterdag, då börjar årets 4:de tretting. Vid Katarinadagen den 25 skulle man börja stöpa Julljusen; i Värmland och Dalarna hette det att "Kari med rocken" spann ljusvekar till jul. Var det på Karlmagnus en av julgorna som slat läste dörren till ladugården, skulle det under det kommande året födas mest kvigkalvar på gården trodde man även.

Beträffande väderleken i november säges, att efter den köld som vanligen inträffar i början av månaden kommer ofta ildvädret, varpa följer en stark storm, vilken plägar avta under månadens sista del. Om det faller dagg eller är mulet och blåsigt Mårtensdagen följer en obeständig vinter. Vit Mårtensafton ger grön jul heter det vidare. Regn den 25—30 bådar blid vinter. Snö på Andersdagen den 30 uppges vara skadligt för säden. Gammalt och känt är också talesättet "om stubben har hatt (snö) Andersmäss natt, då är vintern satt och varar till Vårfrumatt".

—e.

Sladderslad.

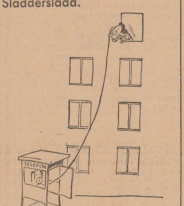

Sonettskalderna

har som sig bör mest hållit sig till aktuella ämnen, men signaturen "Ham" har dykt upp ur det förflutna och diktat följande om sin pappa:

NOA SADE:

Nu är jag trött på dessa levnadsformen.
Jag ständigt skådat vågor, ändlöst grå,
och "Surra elefanterna! Hallå!"
ljöd jämt mitt rop, när arken red ut stormen.

Ja, jag vill överge den trista normen,
att skåska mot varandra fod och fod,
och utför berget skall jag ensam gå.
Väl är ej marken ännu riktigt torr, men

jag byter ut ett zoologiskt vimmel,
kompasser, sjökort, nickel och neonljus
med glädje emot detta, fullt av tröst:

att se en afton denna våta höst,
hur vattenpölar spegla klart det mänjliga,
som strålar från en urkaldelsk himmel.

Ham.

Tack till Eniac.

Den tänkande vidundermaskinen väcker marg-poetens beundran men också ett litet, litet tvivel.

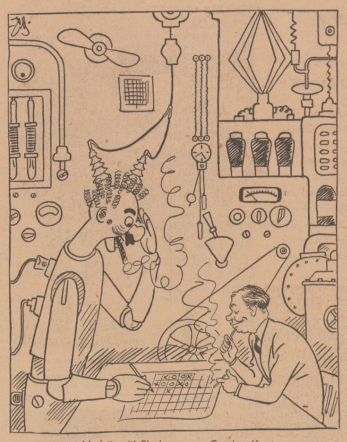

Vad är väl Shakespeare, Goethe, Kant
och Cyrano de Bergerac
mot denna väldiga gigant,
som lär mig spela luffarschack?
Nog finns det här i världen jobb åt
en sådan verkligt duglig robot!
Snart kanske han kan spela knack
precis så bra som luffarschack.

Vad är väl bil och flygmaskin,
vad är väl spårvagn och kalesch
mot denna tekniska maskin,
som ritar siffror kors och tvärs?
Ja, mycket kan han nu prestera
och lär sig säkert mer och mera.
Dock kommer nog hans stora pers
den dag han börjar skriva vers.

BRISCO.

Dagens Kar de Nuuuna

Tjusigt att ha bil?

Det var en herre ned bil i ett väldränat samhälle, där allmänheten betalar polisen för att polisen skall hjälpa allmänheten till rätta med litet av varje, inte minst på gator och torg.

Herrn med bilen parkerade bilen på en tvärgata och såg sig om efter en polis. Någon sådan fanns inte i närheten, annars hade han kunnat fråga om det var tillåtet att ha bilen stående på den tvärgatan under cirka tio minuter. Nåja, tänkte han, det kan väl inte spela så stor roll. Här står den inte i vägen. Och jag blir ju inte borta så länge.

Han klädde in t en närbeläigen butik och köpte blommor till lilla Solveig, som fyllde år och så väl behöver en smula uppmuntran. Eftersom Solveig inte är något prunget flickebarn, som det brukar stå i de lidelsefullaste filmrecensionerna, skrev han något på kortet om att icke åren utan vårt hjärta skapar vår ålder etc., och det var nog det bästa han kunde göra. Varmt och rart och 6 kronor kostade blommorna med litet grönt till.

Därefter gick han ut för att sätta sig i bilen och köra därifrån, men han hejdade sig på fotsteget och plockade bort en blyertsskriven papperslapp, fastsatt på vindrutan. Där stod ungefär så här: "Detta är förbjuden parkeringsplats. Infinn Eder snarast på polisvaktkontoret så och så . . ."

Han tänkte: Det är märkvärdigt att polisen h i n n e r med att sätta fast dessa avskyvärda folparkerare, så mycket annat som det finns att hålla reda på i Krängel-Sverige, och ännu märkvärdigare är att polisen lyckas göra sig osynlig både vid parkeringen och vid avfärden från den otillåtna parkeringsplatsen. Han står inte till förfogande. Han gör ingen muntlig erinran, han är som uppslukad av jorden omedelbart efter manövern. Det är väl inte så att han står och lurar i en port bara för att rycka ut och sätta fast bilägaren så smart denne avlägsnat sig från platsen? Har han procent på böterna eller är det en sport bland polismännen? Ingår parkeringsrazzian i något slags femkamp? Men, tänkte bilägaren vidare, en polis följer väl sitt reglemente. Det är hans skyldighet att utfärda kallelse till polisstationen och lämna rapport. Jag åker dit.

Snabb färd till polisvaktkontoret för att göra ett gott intryck. Där satt en hyggiig karl vid en skrivmaskin. Han såg upp och frågade:

— Och hur var det där?

— Felparkerare, sade bilägaren frimodigt och lämnade fram papperslappen, varpa följde ett längre förhör om förnamn, efternamn, födelseår, bostad, gatunummer, trappantal, arbetsplats o. s. v. Han uppgav utan omsvep allting så när som på antalet utomäktenskapliga småttingar och midjemåttet på fru Johansson som går från och till, mest från.

Konstapeln bakom skrivmaskinen såg strängt på bilägaren och frågade vidare:

— Erkänner ni förseelsen?

— Med förtjusning. Nekade jag, är jag säker på att det skulle vålla herrarna stort huvudbry och mycket besvär. Vi ska inte dra in allmän åklagare, försvarsadvokat och fotogubbar från Expressen i det här. Det är en ganska enkel sak, som jag är beredd att klara upp. Hur stor summa sonar vad stunden brutit?

— Det blir en senare fråga.

— Jag kanske kan titta in i morgon?

— Nej, det blir nog vi som hör av oss i så fall. Det kommer stämning i vanlig ordning. Goniddag.

— Tack och farväl. Det var Solveigs fel, men det blir en för lång historia att berätta för konstapeln.

Förbryttaren kom ut på gatan. Han kände sig något lättad efter erkännandet, såg upp mot en klarblå himmel och tänkte:

Livet är så kort och man är död så länge. Varför låta den korta tiden förmörkas av smärre irritationer och förtretligheter. En felparkering är väl inte hela världen. I morgon går solen upp igen och om 100 år har vi ingen nässa. Då står vi inför en överkonstapel, som inte fäster så stort avseende vid var vi ställde automobilen torsdagen den 30 nov. 1946 kl. 14.45 em. Och så skönt att jag erkände och lämnade riktiga uppgifter. Vad är det Hieronymus säger på sid. 219, rad 15 uppifrån: Om sanningen kommer förargelse åstad, är det bättre att förargelsen sker, än att sanningen blir fördold.

Med lätta steg gick bilägaren nedför gatan och vek in på den lilla gata, där han ställt ifrån sig bilen cirka 100 meter från polisvaktkontoret. Han skulle just köra därifrån, men hejdade sig på fotsteget och plockade bort en blyertsskriven papperslapp, fastsatt på vindrutan. Där stod: "Detta är förbjuden parkeringsplats. Infinn Eder snarast!."

Då tappade mannen besinningen, satte sig upp i bilen och körde därifrån med en hastighet av 175 km. i timmen. Han stack i väg Strandvägen fram mitt i allén, fortsatte över Djurgårdsbron och ända ut till Blockhusudden, där han körde rakt ut i sjön och försvann i djupet med bil och allt. Upplysningar om den försvunne torde lämnas till polisen i Ulvsunda, då det sedermera visat sig att registreringsbevis för ovanstående, daterat 8 aug. 1944, i c k e blivgats de till Statens Industrikommission den 12 sept. överslända handlingarna angående övergång från gengasdrift till flytande bränsle, vartill kommer att adressförändring å den i bilen befintliga nampliåtes icke verkställts på av länsstyrelsen utsatt tid.

Det hela är en mycket ledsam historia, men huvudsaken var ju att Solveig fick sina blommor. Hon sitter nu och suckar och säger:

— Ack ja, så går det när man dricker sprit och kör bil. Aldrig kunde jag tro det om honom, men där ser man vad man bedrar sej. Ja, se karlar . . .

Högsta hönset.

Engelska fjäderfäuppfödare har nyligen it.vaderat London och hållit en stor utställning. På bilden skådar vi en sandwichman vilken som bäst är i färd med att göra reklam för utställningen.

ALEX the STORE

Fick hon råda vos Hofsten Birgitta
ej husse och matte hemma fick sitta,
Med lust kolossal
på film komunsal
av nöjeslystnad var kväll ska dom spritta.

Filmkleptomanien.

Hr marg.-red.!

Filmkleptomani, som ni så träffande kallar de besvär, tjädänen, är nog inte så ovanligt. Även jag har råkat ut för malören. Fick tillbaka en synopsis, som förklarades ej kunna användas, vilket inte hindrade, att så gott som samma synopsis blev film året efter. Tillspord jurist förklarade, att ingenting kunde åtgöras, om ej direkt plagiat kallar de beviias, och om strykningar eller tillägg gjorts. Tror ni inte, att de här påtalade länen kan ha rätt stor inverkan på författarna, så att de inte bryr sig om varken att, ända in synopsis eller att ens tänka på arbete för filmen! Ryktet går man och man emellan, och man utsätter sig ju inte gärna arbeten för stöld av ens ideer eller för obehag.

Filmintresserad och lurad.

Wivex återuppstår i silver.

Interiörer av det nya Wivex.

Köpenhamns, nej, hela Nordens festliga medelpunkt, Wivex på Vesterbro återuppstår nästa onsdag ur ruinerna, och frågan är om inte det blir en av de viktigaste händelserna i Köpenhamns och Danmarks historia efter krigets slut. För köpenhamnarna och deras grannar skåningarna betyder det i alla fall, att Köpenhamn börjar bli Köpenhamn igen, det officiella "Kongens Kobenhavn". Vi har redan talat om att de första 4 000 gästerna redan antecknats, vilket vill säga att etablissemanget är fullbesatt för de tre första dagarna och även ett stycke av den fjärde. Ty det nya Wivex rymmer 3 200 personer, det vill säga 300 mer än det gamla. Utvidgningen har skett inåt Tivoli, där en särskild avdelning skapats med utsikt mot Tivolis pantomimteater och som med anledning av sin tropiska utstyrsel kallas "Fuglebaret". Samtidigt har musikestraden, där Teddy Petersen åter skall svänga taktpinnen, och dansgolvet framför denna dragits tillbaka och gett plats för bredare matsalar. Med det sinne för tradition som danskarna i så lyckliig grad besitter, kan man vara säker på att Wivex för övrigt kommer att bli sig likt. Den både genuttiga och festliga dekoren, så typiskt dansk och så olika vår egen litet stela och kyliga, kommer sålunda igen men med ett enda undantag. Det glittrande guldet kring vägggeglar och dörrar blir på grund av den nuvarande bristen på detta material tills vidare ersatt med silver. Men även det lär komma igen en gång. Ja, så kan vi resa över Sundet igen. Wivex tar emot oss som i gamla dar.

★

Det hände

på Bromma flygplats i går, strax efter SAS-planets ankomst från New York, att flygkaptén Ake Duvander stod hon tullen och fick sina tillhörigheter verderbörligen genomsnokade. Han hade sällskap med sin lilla dotter, sjuåriga Annika, som efter en stund tyckte att tullinkrernas air gick en smula för längt och sålunda utbrast:

— Men pappa, så nyfikna dom är!

★

Belgiska sverigerosor.

BRYSSEL, i okt. Roligt är det ju alltid att i främmande land höra vil talas om sitt eget land och om dess olika sociala och kulturella strömningar. Jag hade häromdagen ett sådant tillfälle, då i en av Bryssels skoler gymnastikläraren inför en fulltalig och varmt intresserad publik talade om sina minnen från Sverige i somras och om kurserna på Lilliesro. Såleg va dekorerad med svenska flaggan, på estraden satt damer och herrar i stiltrogna Rättviksdräkter, och under föredraget spelades en del grammofonskivor med svenska låtar. En belgisk medarbetare i tidningen Le Soir vars artiklar om Sverige och svensk gymnastik under senaste tiden ådragit sig en viss uppmärksamhet i Bryssel, sade några ord om Europamästerskapet i Oslo. Intresset knöt sig ju annars kring vad kollegan hade att säga om Sverige, svensk gästfrihet och svensk gymnastik, och detta gick ju i superlativets tecken. Nya ämnen drogs fram, och syntes industri- och husmodergymnastiken vilja understryksa. Stockholm prisades som en understad, och invånarnas vänlighet och god will kunde alla belgier instämma I. Föredraget avslöts med "Du gamla, du fria", där Jussi Björlings inspelning gjorde sig storartat. En av kommunens rådmän yttrade efteråt, att Belgien måste inställa sig mer effektivt för folkhälsans höjande, som ju mer har lidit under kriget. För militärtjänst undersökta yngilngar har sex på tio mäst kasserats till följd av dåligt utvecklad bröstkorg, ryggradskrökningar och begynnelsestadiet av tuberkulos. Redan 1937 gjorde belgiska Röda korset det sorgliga konstaterandet, att av tio barn som skall födas, blir åtta barn levande, och av dessa är fem friska vid 20 års ålder, tre har dött och två är sjuka. Vid

TOBIAS är dagens namn.
Hubert är morgondagens.

SOLEN går upp kl. 7.10, ned 15.52,
MÅNEN går upp kl. 15.00, ned 21.50

VADRET: Utsikter för stockholmstrakten: Mättlig, vid kusten frisk sydöstlig vind. Mulet och tidvis lätt regn eller duggregn. Oförändrad temperatur.

Stockholms medeltemperatur den 1 november var:

1944	1945	1946
+ 5,2	+ 8,3	+ 4,9

VAKTPARADEN: Lv 3 går med K 1:s musikkår till Slottet där man vid vaktombytet spelar: Herbstweisen, vals av Waldteufel, El Relicario av Padilla och Livregementets grenadiärers march av Ellert.

★

Sinkadus — Sprängjan.

★

Det var ett smällande och dunkande utan like på Publicistklubben på fredagskvällen, då föreningen Norra latinare sammandrabbade i sin mycket omtalade brädspelsturnering, som fortsätter en dag i veckan hela hösten. Direktör Torsten Sjögren leder efter premiären väldsamt med kapten Per Bergmag back i hål. På bilden ovan syns från vänster första aktuarie Bruno Wingborg och tandläkare Fredrik Scherman mitt i striden.

★

Hjälp till att hindra inflationen och utge er inte för mer än vad ni är.

★

För dagen.

Kl. 20. Borgarskolans stora sal. Filmen Utan kärlek. (Inledningsord av docent H. Ljungberg).

KYRKLIGT.

Matteus kyrka kl. 19.30. Helgmålsbön varvid utföres: I himmelen, I himmelen, där Herren Gud själv bor, orgelkoral av D. Olson, samt Andante av P. Wrethind.

Jakobs kyrka kl. 19.30. Musikandakt under medverkan av Jakobs kyrkokör och Waldemar Åhléns (orgel) varvid följande kompositioner utföres: J. S. Bach: Fantasia, c-moll, Kom stilla död (för a capella) och Sonatina ur Actus tragicus, Jacob Händl: Skåden, den rättfärdige (för a capella), Waldemar Åhlén: Sursum corda, Per Steenberg: Salige är de döde (för a capella) samt John Morén: O huru ädla är ej de fromma (orgelkoral). Dirigent: Sven Alin. Fri inträde.

Storkyrkan kl. 19. Vid helgmålsbönen spelas: 1. Adagio i d-moll ur orgelkonsert av G. F. Händel; 2. Ach Gott, erhör mein Seufzen (mel. t. ps. 599), orgelkoral av J. L. Krebs; 3. O wie seelig seid ihr doch, Ihr Frommen, orgelkoral av J. Brahms; 4. Tänk när en gång (ps. 594), orgelkoral av Oskar Lindberg.

P. M.

★5 nov. kl. 20. Svenska teknologföreningen, Brunkebergstorg 20. Svensk-norska föreningen. Sigurd Hoel: Inför en förändrad värld.

★8 nov. kl. 19.30. Svenska teknologföreningen, Brunkebergstorg 20. Aftonlinjen för kemi och bergsvetenskap har ordinarie sammanträde. Diskussion över ämnet: Det rostfria stålet i den kemiska industriens tjänst. Inledningsanförande av bergsingenjör Helmer Nathorst.

40 år har fyra dött, två är sjuka och fyra endast återstår arbetsduglig.

L. S.

Folk tycker om att läsa den...

Erich Maria Remarque

TRIUMF-BÅGEN

★

18:e tusendet

12:50. Inb. 16: —

BONNIERS

Prisutdelning på modellexpo.

Prisutdelning förrättades för tävlingen "Teknik i miniatyr" vid en sammankomst i Tekniska museet på fredagskvällen. Det kanske vore riktigare att kalla det för belöningsutdelning eftersom så gott som samtliga tävlingsdeltagare premierades och någon inbördes gradering ej företagits. Alla bidragen var nämligen av så hög klass att det varit omöjligt att skilja dem åt. Efter prisutdelningen, som förrättades av undervisningsrådet Nils Fredriksson, talade ingenjör Olle Norelius över ämnet "En modellbyggares vedermödor", varefter H. Fjellström demonstrerade sin 8 grams dieselmotor.

Det hände häromdagen

i en småskola i den fagra Uknadalen. Föröken hade modernsmälskelktion med sina små elever, och små fingrar följde raderna i "Sörgårdarnas" mer eller mindre solkiga sidor. Gossen E. var just i elden. Med sin trygga, litet sävliga stämma stavade han:

L-i-n—n-e,

funderade och utbrast:

— Sürk!

★

Och så var det marg.-red:s kollega som förlovade sig redan i somras men väntat till nu, då de långa mörka höstkvällarna börjat, med att berätta för sin fästmö om sitt förflutna.

★

"Fredagens främsta nyhet

på bokbädsdiskarna är en memoarsamling, som motsetts med stora förväntningar och som nog har sin givna publik. Den förtjänar också att ha det —"

Gustaf Näsström i St.-T.

CONRAD

PINEUS

Minnen och dagboksanteckningar

Utgiven av

INGEBORG von ROSEN

Conrad Pineus var under sin livstid riksbekant som Sveriges kvickaste karl. Efter hans död befanns det att han nedteckmat sina memoarer, ehuru i fragmentariskt och ofullbordat skick. Det är dessa memoarer, som hans dotter, grevinnan Ingeborg von Rosen, nu utgivit och supplerat. Boken om Conrad Pineus har naturligtvis blivit en mycket rolig bok. Men den har först och främst blivit en studie över en genomliberal personlighet, som präglades av en djupt mänsklig värme.

Häft. 12:—, inb. 16:—

En NORSTEDTS bok

Vill Ni charmera henne
- bjud då ett glas

Marie Brizard

LIKÖR

Världsberömda MARIE BRIZARD finns nu åter i Sverige på systembolag och restaurunger i Anisette, Cacao (brun eller vit) samt Apry — apricot-brandy i "herrsmak".

N:r 605 N:r 606/607 N:r 604